Van Lanschot

MFP Alumni

Uitfasering Pensioen Eigen Beheer

Coen van den Bedem
Kenniscentrum Van Lanschot

Rotterdam, 9 November 2017

Uitfasering Pensioen eigen beheer,

actualiteiten

Pensioen en stamrecht, onderdekking

- Uitfasering Pensioen eigen beheer geldt niet voor stamrecht (gouden handdruk, lijfrente)
- Bij afkoop Pensioen eigen beheer mogelijk fictieve afkoop stamrecht in geval van onderdekking
- Voorwaarden waaronder afkoop mogelijk is:
  - Evenredige toedeling beschikbare middelen
    - Dekkingsgraad stamrecht mag o.b.v. commerciële waardering niet dalen
  - Pensioen moet geheel worden afgekocht

  Alternatief indien afkoop niet mogelijk is: doorgaan met PEB of omzetting naar ODV

Voorbeeld 1

Activa	Commerc.	Passiva	Fiscaal	Commerc.
beleggingen	300	Eigen vermogen	100	-400
vordering privé	100	Pensioen	200	600
		Stamrecht	100	200
totaal	400	totaal	400	400

- Kan afkoop ?

- Dekkingsgraad stamrecht commercieel vóór afkoop: 400/800 = 50%
- Dekkingsgraad stamrecht commercieel na afkoop: (400-200) / 200 = 100%

- Afkoop toegestaan

Voorbeeld 2

Activa	Commerc.	Passiva	Fiscaal	Commerc.
beleggingen	200	Eigen vermogen	0	-500
vordering privé	100	Pensioen	200	600
		Stamrecht	100	200
totaal	300	totaal	300	300

- Kan afkoop ?

- Dekkingsgraad stamrecht commercieel vóór afkoop: 300/800 = 37,5%
- Dekkingsgraad stamrecht commercieel na afkoop: (300-200) / 200 = 50%

- Afkoop toegestaan

Voorbeeld 3

Activa	Commerc.	Passiva	Fiscaal	Commerc.
beleggingen	140	Eigen vermogen	-60	-560
vordering privé	100	Pensioen	200	600
		Stamrecht	100	200
totaal	240	totaal	240	240

- Kan afkoop ?

- Dekkingsgraad stamrecht commercieel vóór afkoop: 240/800 = 30%
- Dekkingsgraad stamrecht commercieel na afkoop: (240-200) / 200 = 20%

- Afkoop heeft ook tot gevolg dat stamrecht fictief is afgekocht: sanctie 52%+20% x 200 = 144

- Kijk uit: eerst omzetting naar ODV en daarna afkoop (voor 2020): dekkingsgraad nieuwe situatie daalt ook !!!

Onderdekking

- Bij onderdekking mag onder voorwaarden **Pensioen eigen beheer** verlaagd worden
  - Op **ingangsdatum** pensioen
  - Onderdekking minimaal < 75 % fiscale pensioenvoorziening
  - Onderdekking niet veroorzaakt door bovenmatige dividenduitkeringen, afgeboekte leningen aan privé, niet voldoende premiestortingen e.d.
  - Fiscale vrijval door verlaging pensioen behoort tot belastbare winst

- LET OP: als er omgezet is naar ODV, dan geldt deze mogelijkheid niet.
- Dan beschikbare middelen afstorten naar verzekeraar/bank/beleggingsinstelling voor lijfrente en liquideren vennootschap.

Vervroegen pensioeningangsdatum en onderdekking

- Er is sprake van onderdekking o.b.v. fiscale pensioenvoorziening.
- Door vervroegen van pensioeningangsdatum verhoging van fiscale pensioenvoorziening
  - Actuariële herrekening moet op basis van commerciële grondslagen
  - Gevolg: fiscale pensioenvoorziening stijgt !!!
- Door stijging fiscale pensioenvoorziening daalt de dekkingsgraad < 75%
- Gebruik maken van mogelijkheid afstempeling => fiscale pensioenvoorziening gelijk aan activa
- Vervolgens afkoop of omzetting ODV o.b.v. nieuwe fiscale pensioenvoorziening
- LET OP: als er nog doorgewerkt wordt, kan dit alleen als DGA minimaal 5 jaar vóór AOW-datum is.
  - Bij eerdere ingang moet je stoppen met werken.
- LET OP: dit kan niet als er ook een ander stamrecht is. Vervroeging geeft dan (fictieve) afkoop stamrecht volgens Belastingdienst.

Voorbeeld

Activa	Commerc.	Passiva	Fiscaal	Commerc.
beleggingen	250	Eigen vermogen	-80 -160	-750
		Pensioen	330 410	1.000
totaal	250	totaal	250	250

- DGA 62 jaar, ingangsdatum PEB 67 jaar — OP 30
- Onderdekking > 75% — 250/330 = 76%

- Vervroegen pensioendatum naar 62 jaar — OP 25 actuariële herrekening op commerciële basis (huidig u-rendement, leeftijdsterugstelling etc.)
- Fiscale balanswaarde PEB stijgt naar — 410.000
- Onderdekking < 75% — 250/410 = 61%

- Afstempeling op basis van besluit mogelijk zodat fiscale waarde PEB daalt naar 250.000
- Vervolgens afkoop of omzetting naar ODV

ODV voorziening optimaliseren

- Vervroeging van pensioendatum moet berekend worden op commerciële basis (zie vorige sheet)
- Door vervroeging stijgt de fiscale voorziening

- Vervolgens verhoogde fiscale pensioenvoorziening omzetten naar ODV

- Aantrekkelijk?

- Extra fiscale dotatie ten laste van de winst (besparing Vpb) + AB-besparing
  - 40 – 43,75 % voordeel
- ODV-uitkering belast in box 1 + Zvw-premie
  - Afhankelijk van hoogte overig box 1 inkomen 18,65% - 52% + Zvw-premie 5,4%

- Als hogere ODV uitkering na AOW-datum belast wordt in 1^{e} of 2^{e} schijf kan dit worden overwogen.

- Bij afkoop pensioen heeft dit geen nut: over verhoging voorziening geen korting !!!

ODV en overlijden

- ODV is nog niet ingegaan => ODV-uitkering gaat in, duur 20 jaar
- ODV keert al uit => ODV-uitkering loopt door voor resterende duur

- ODV moet toekomen aan ‘erfgenamen’ (natuurlijke personen)

- ODV-uitkering belast in IB bij ontvanger
- ODV waarde vrijgesteld voor erfbelasting, wel imputatie indien ODV naar partner

- Wettelijke verdeling
  - langstlevende is erfgenaam, hele uitkering gaat naar langstlevende, imputatie vrijstelling.
  - Waarde ODV zit in nalatenschap
  - Vordering kinderen gebaseerd op waarde nalatenschap, incl. ODV-waarde
  - Erfbelasting kind gebaseerd op de vordering (al dan niet verminderd met fictief vruchtgebruik)
  - Kan vrijstelling effectief worden benut?

Voorbeeld

- Man overlijdt, waarde aandelen BV na AB 700.000, ODV verplichting 200.000
- Vrouw (60 jaar) + 2 kinderen erfgenaam, wettelijke verdeling

• Nalatenschap	900.000	
• Vordering per kind	300.000	(even afgezien van latentie IB op de ODV)
• Af: fictief vruchtgebruik	180.000	
• Af: vrijstelling	20.000	
• Belaste verkrijging	100.000	
• Vrouw	300.000	
• Bij: fictief vruchtgebruik	360.000	
• Af: vrijstelling ODV	200.000	
• Af: partnervrijstelling	597.000	(imputatie ODV-uitkering ca. 48.000)
• Belaste verkrijging	0	

- Per saldo geen gebruik van vrijstelling ODV

ODV en overlijden

- ODV via legaat mag, mits legataris ook erfgenaam is (ook al is het maar 1%)
  - Check testament, zeker bij 2e huwelijk
  - Let op bij legaat tegen inbreng: per saldo mogelijk verlies van potentiële vrijstelling
- Onduidelijk of ook bij uiteindelijke verdeling toegedeeld mag worden aan één erfgenaam of dat ieder naar rato gerechtigd is (en er dus belaste vervreemding plaatsvindt bij afwijkende toedeling)
- Vruchtgebruik?
- LET OP:
  Als ODV in de overeenkomst met de BV toegedeeld is (contractueel), die afwijkt van wettelijke verdeling of testament dan gaat het fout (ook al gaat ODV naar een erfgenaam).

ODV: verdeling bij echtscheiding

- ODV = recht van de DGA op de vennootschap (omgezette pensioenaanspraak)
- Valt ODV in gemeenschap van goederen?
  - Ja: ODV-uitkering wel verknocht aan DGA, partner recht op ½ van de waarde van de ODV
- Bij echtscheiding mag ODV wel verdeeld worden
  - Art 19b lid 3 Loonbelasting ook op ODV van toepassing
- Kan dus gebruikt worden als ‘compensatie’, door ex-partner deel van de ODV toe te laten komen
  - Ook in situaties bij huwelijkse voorwaarden

Overlijden tussen 31-12-2015 en uitfasering PEB

- Op balans vennootschap staat 31-12-2015 pensioenvoorziening eigen beheer
  - Voorziening OP 156.000
  - Voorziening NP (uitgesteld) 34.000
  - Totale voorziening PEB (fiscaal) 190.000

- DGA overlijdt op 1-7-2016, NP gaat in.

- Nabestaande wil PEB afkopen.
- Voorziening NP fiscaal 1-7-2017 390.000

- Waar wordt de korting van 34,5% over berekend ?

- Antwoord: 34.000

  Afrekenen 52% over 390.000 – (34.000 x 34,5%) = 196.700

Overlijden tijdens dienstbetrekking na 31-12-2015

- Door overlijden in 2016 of 2017 gaat volledige NP in
- Standpunt fiscus: door verhoging wordt art. 38q LB van toepassing
- Opbouw in 2016/2017 > 150% van de opbouw in 2015
- Deel boven de 250% opbouw kan niet gefaciliteerd mee in uitfasering

• Voorbeeld: grondslag 2015 € 80.000, opbouw 1,875% =	1.500
• Tijdsevenredig opgebouwd pensioen	20.000 (met 70% NP)
• Door overlijden in 2016 wordt NP stel	40.000
• Verhoging opbouw door overlijden	20.000
• 250% opbouw 2015	3.750
• Sanctie over commerciële waarde NP	16.250

Compensatie partner, voorbeeld

- **Compensatiebepaling uitsluitend van toepassing bij huidige wettelijke gemeenschap van goederen dan wel bij huwelijkse voorwaarden met een finaal verrekenbeding alsof partijen gehuwd waren in de wettelijke gemeenschap van goederen**

- De DGA-pensioengerechtigde en de Partner stellen vast dat, door de omzetting in een oudedagsverplichting/afkoop pensioen van de Pensioenaanspraken, deze aanspraken teniet zijn gegaan en door de werking van het tussen hen bestaande huwelijksvermogensregime de voor de omzetting ontvangen vermogenswaarden aan de gemeenschap ten goede zijn gekomen of in deze gemeenschap zijn gevallen. De DGA-pensioengerechtigde en de Partner stellen vast dat hierdoor de Partner afdoende voor het eventuele verlies van zijn of haar pensioenaanspraken is gecompenseerd en dat de Partner geen aanspraak wenst te maken op enige andere compensatie.

Compensatie partner

Compensatiebepaling bij echtscheiding van toepassing bij huidige huwelijkse voorwaarden in andere dan bij artikel 7 bedoelde situaties

1. De wijze waarop compensatie voor het eventuele verlies van de pensioenaanspraken jegens de Partner plaatsvindt zal door de DGA-pensioengerechtigde en de Partner definitief worden bepaald ten tijde van een eventuele echtscheiding. Tenzij de DGA-pensioengerechtigde en de Partner anders overeenkomen, zal bedoelde bepaling onderdeel uitmaken van de vermogensrechtelijke afwikkeling van hun huwelijksverhouding.
2. De compensatie wordt vastgesteld naar aanspraken op basis van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding zoals die per Datum Inwerkingtreding van toepassing is, met inachtneming van het feit dat de opbouw van pensioenaanspraken in eigen beheer uiterlijk per Datum Inwerkingtreding is stopgezet wegens het vervallen van de fiscale faciliteiten dienaangaande.
3. Onverminderd het bepaalde in de leden 1 en 2, wordt de compensatie gebaseerd op de ten tijde van de omzetting bestaande pensioentoezegging aan de DGA-pensioengerechtigde en zij geschiedt met inachtneming van alle feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan en bestaan tot en met het moment van echtscheiding, alles met inachtneming van de eisen van redelijkheid en billijkheid.
4. Is ten tijde van de echtscheiding tussen partijen de wettelijke gemeenschap van goederen van toepassing of geldt tussen hen een wederkerig finaal verrekenbeding op grond waarvan bij echtscheiding verrekend moet worden als of partijen gehuwd waren in de wettelijke gemeenschap van goederen, dan blijft iedere compensatie achterwege.

Compensatie partner

Compensatiebepaling bij overlijden van toepassing bij huidige huwelijkse voorwaarden in andere dan bij artikel 7 bedoelde situaties

1. Als ten tijde van de ontbinding van het huwelijk door het overlijden van de DGA-pensioengerechtigde blijkt dat de Partner, mede in aanmerking genomen het ten tijde van genoemd overlijden van toepassing zijnde huwelijksvermogensrecht, op grond van het wettelijk erfrecht of op grond van het testament van de DGA-pensioengerechtigde geen goederen met een vermogenswaarde heeft verkregen waardoor de Partner tenminste in de gelegenheid is gesteld voort te leven als het geval geweest zou zijn als aan de Partner uitsluitend een nabestaandenpensioen als gevolg van het overlijden ten goede was gekomen, heeft de Partner recht op de in lid 2 genoemde vergoeding. Bij de in dit lid gemaakte afweging blijven schulden aan de kinderen die op grond van het testament ontstaan en die gedurende het leven van de Partner niet opeisbaar zijn buiten beschouwing.
2. De in lid 1 bedoelde vergoeding is gelijk aan de waarde van zijn/haar nabestaandenpensioen waarop de Partner naar de voorwaarden die bestaan op het moment van overlijden recht gehad zou hebben op basis van de pensioentoezegging aan de DGA-pensioengerechtigde zoals die bestond per Datum Inwerkingtreding.

Compensatie partner

2. Oplossing

Zij hebben ervoor gekozen deze kwestie op de volgende wijze op te lossen:

Wanneer zich in de toekomst een situatie voordoet, waaronder een echtscheiding, waarbij de partner aanspraak maakt op het voorwaardelijke recht op pensioen zal de DGA de partner een zodanige compensatie bieden dat de partner niet in een slechtere positie komt te verkeren dan wanneer het eigenbeheerpensioen niet was afgestempeld naar de fiscale waarde, maar premievrij was voortgezet.

Zijn er nog vragen